ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ ΒΕΡΛΑΙΝ

Ὁ μουσικώτατος Γάλλος ποιητὴς Πὼλ Βερλαὶν κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, εἶχε περιέλθει σὲ ἀθλία οἰκονομικὴ κατάσταση.

Μιὰ μέρα ποὺ δὲν εἶχε οὔτε νὰ φάη, πῆγε στὰ γραφεῖα ἑνὸς περιοδικοῦ μετρίας ἀξίας καὶ κυκλοφορίας, γιὰ νὰ δώση ἕνα νέο ἀνέκδοτο ποίημά του, ἀντὶ ὁποιασδήποτε ἀμοιβῆς.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ, συγκινημένος γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ τοῦ ἔκανε ὁ μεγάλος ποιητής, δέχτηκε νὰ κρατήση τὸ ποίημα ἀντὶ πέντε φράγκων καὶ δικαιολόγησε τὸ μικρὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς μὲ τὴ φτώχεια τοῦ ταμείου του.

Μετὰ δυὸ μέρες ὁ Βερλαὶν ξαναγύρισε στὰ γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ καὶ παρατονέθηκε ὅτι τὸ νόμισμα ποὺ τοῦ εἶχαν δώσει, ἦταν κάλπικο.

Ὁ διευθυντὴς ζήτησε συγνώμη γιὰ τὸ λάθος καὶ ἐνεχείρισε στὸν ποιητὴ ἕνα ἄλλο τάλληρο, ζητῶντας εὐγενικὰ νὰ τοῦ ἐπιστραφῆ τὸ κάλπικο.

Ὁ Βερλαίν, ὁ ὁποῖος εἶχε πειὰ τσεπώσει τὸ νόμισμα κι' ἑτοιμαζόταν νὰ φύγη, γύρισε πίσω καὶ εἶπε στὸν διευθυντὴ τοῦ περιοδικοῦ μὲ τὴν μεγαλείτερη ἀφέλεια:

— Μὰ τὸ πέρασα, διάβολε!....

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

Ὁ Μωπασσάν, καθὼς διηγοῦνται οἱ βιογράφοι του, εἶχε παρουσιαστικὸ κάθε ἄλλο, παρὰ ἀνθρώπου τῶν γραμμάτων. Ἔμοιαζε μᾶλλον μὲ στρατιωτικὸ καὶ ἦταν πάντα καλοντυμένος.

Μιλοῦσε δὲ ἀκριβῶς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ ἔγραφε. Μιλοῦσε ἀκόμα ἐπιφυλακτικὰ καὶ μετρημένα. Ἔλεγε μόνο τὰ ἀταλύτως ἀναγκαῖα καὶ σπανιώτατα ἔκανε λόγο γιὰ τὸν ἑαυτό του.

Ἡ ἀδιαφορία του ἦταν μοναδική. Ποτὲ δὲν ἐρωτοῦσε, ποτὲ δὲν ἐπέμενε γιὰ τίποτε. Ἀκόμα καὶ τὸ φέρσιμό του δὲν ἐφανέρωνε καμμιὰ περιέργεια.

Τὸν ἐζήλευαν πολλοί, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐζήλευε κανένα. Ἡ ἐπιτυχίες τοῦ Ντωντὲ καὶ τοῦ Ζολᾶ τὸν ἄφηναν ἀδιάφορο.

Δὲν ἀνῆκε σὲ καμμιὰ φιλολογικὴ ὁμάδα καὶ σὲ κανένα πολιτικὸ κόμμα. Ἔβγαζε ἀπ' τὴ δουλειά του 60.000 φράγκα ἐτησίως καὶ δὲν τὸν ἔνοιαζε καθόλου γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Μωπασσὰν δὲν.... διάβαζε κανένα συγγραφέα. Προτιμοῦσε νὰ βγαίνη μὲ τὴ βάρκα του στὴ θάλασσα καὶ νὰ τραβᾶη ὁ ἴδιος τὰ κουπά.

Τὸν περισσότερο καιρὸ τὸν περνοῦσε μακριὰ ἀπ' τὸ Παρίσι καὶ τὸν χειμῶνα συνήθως στὶς ἀκτὲς τῆς Μεσογείου, συντροφεμμένος ἀπ' τὴ μητέρα του.

Μόλις πήγαινε στὸ Παρίσι, τὸν πολιορκοῦσαν πλήθη θαυμαστῶν του, οἱ ὁποῖοι τὸν προσκαλοῦσαν στὰ σπίτια τους, καὶ ἰδίως γυναῖκες....

ωνται γιὰ τὴ συντήρησι τῶν φτωχῶν, τῶν ἀσθενῶν, τῶν διαβατῶν.

Οἱ κληρονόμοι τοῦ Χασὰν Μπαμπᾶ φαίνεται ὅτι ἐξετέλεσαν μὲ εὐλάβεια τὶς τελευταῖες θελήσεις τοῦ προγόνου των, γιατὶ καὶ ξενῶνα, τοῦ ὁποίου τὰ ἐρείπια σώζονται ἀκόμα, διατηροῦσαν στὸ χωριό, καὶ μὲ κάθε τρόπο εὐεργετοῦσαν τοὺς γύρω κατοίκους καὶ τοὺς διαβάτες. Οἱ σήμερα ζῶντες «Μπαμπαλῆδες» εἶνε ἀπόγονοι «ἐκ θηλυγονίας» τοῦ Χασάν, γιατὶ πρὸ 100 ἐτῶν μπῆκαν λησταὶ στὸ χωριό, ὁδηγούμενοι ἀπὸ ἕνα Χριστιανὸ ὑπηρέτη τῆς οἰκογενείας, Παλιάγκα ὀνομαζόμενο, καὶ ἔσφαξαν τὸν τότε δερβίση Ἐμὶν καὶ ὅλη τὴν οἰκογένειά του. Ἀπὸ τὴν πανωλεθρία αὐτὴ σώθηκε μόνο ἕνα κοριτσάκι, ἕξη χρόνων, ἡ Βαχτὲ Μολλά, τὴν ὁποία οἱ λησταὶ ἄρπαξαν ἀπ' τὰ χέρια μιᾶς Χριστιανῆς ὑπηρέτριας, Αἰκατερίνης ὀνομαζομένης, ἀφοῦ τῆς ἔκοψαν τὰ δάχτυλα!....

Τὴ Βαχτὲ Μολλὰ τὴν πῆραν οἱ λησταὶ στὰ λημέρια τους καὶ τὴν κράτησαν δυὸ μῆνες ὥς ὅτου συνεπλάκησαν μὲ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα καὶ σκοτώθηκαν ὅλοι.

Τὸ κοριτσάκι σώθηκε, ἐμεγάλωσε καὶ πῆρε ἄνδρα τὸν Δερβὶς Ἀγᾶ ἀπὸ τὸ Δερελῆ, τοῦ ὁποίου γιὸς εἶνε ὁ σημερινὸς δερβίσης τοῦ Τεκκέ, Γκαλήπ.

Στὸ Μπαμπᾶ, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι ὀνομάζονται Μπαμπαλῆδες, ὑπάρχει καὶ τώρα ξενοδοχεῖο, ὅπου οἱ διερχόμενοι ἀπὸ κεῖ βρίσκουν τροφὴ καὶ περιποίησι».

Αὐτὰ ἀναφέρει σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ ξένος περιηγητὴς νιὰ τὸ χωριὸ Μπαμπᾶ, τὸ ὁποῖο σήμερα πειὰ εἶνε ἑλληνικώτατο.

Ἡ Ἐλεονώρα Ντοῦζε στὴ «Νεκρὴ Πολιτεία» τοῦ Ντ' Ἀννούντσιο.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΩΝ

Η ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΩΝΟΡΑΣ ΝΤΟΥΖΕ

(Τὸ μαρτύριον ἑνὸς ἱμπρεσαρίου)

Ἡ Ἐλεωνόρα Ντοῦζε, ἡ μεγάλη αὐτὴ καλλιτέχνις τῆς σκηνῆς, ἦταν πολὺ ἐκκεντρικὴ στὴ ζωή της καὶ εἶχε μερικὲς ἰδιοτροπίες, στὶς ὁποῖες ἀναγκαζόντουσαν νὰ ὑποχωροῦν ὅλοι οἱ συνεργάτες της.

Ἰδοὺ πῶς διηγεῖται ὁ ἱμπρεσάριος τῆς Ντοῦζε, Σοῦμαν, μιὰ περιπέτεια ποὺ τοῦ συνέβη μὲ τὴν περίφημη τραγωδό, ὅταν εἶχαν πάει γιὰ καλλιτεχνικὴ περιοδεία στὴ Ρωσσία:

«Εἴχαμε φθάσει στὴν Πετρούπολι στὶς 14 Ἰανουαρίου 1907 κι' ἔπρεπε μετὰ τρεῖς μέρες νὰ δώσουμε ὀχτὼ παραστάσεις στὴ σειρά, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχαν ἀγοραστεῖ ἀπὸ πρὶν πάμπολλα καὶ πανάκριβα εἰσιτήρια.

Ἀλλὰ στὶς 16 τοῦ μηνός, ἡ Ντοῦζε μὲ προσκάλεσε στὸ δωμάτιό της καὶ μοῦ εἶπε:

«— Αὔριο μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ παίξω. Δὲν αἰσθάνομαι καὶ τόσο καλὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ πρέπει ν' ἀναβάλετε τὴν παράστασι γιὰ τὶς 20 τοῦ μηνός».

Ἐπειδὴ δὲν μποροῦσα νὰ κάμω ἀλλοιῶς, ὑπέκυψα στὴν ἀξίωσι τῆς καλλιτέχνιδος καὶ ἄλλαξα ἡμερομηνία στὰ προγράμματα.

Στὶς 19 Ἰανουαρίου ὅμως ἡ Ντοῦζε μὲ ξαναπρόσεσε.

«— Δὲν εἶμαι καθόλου καλύτερα, μοῦ εἶπε. Πρέπει ν' ἀναβάλουμε τὴν πρώτη παράστασι γιὰ τὶς 25 τοῦ μηνός».

Δέχτηκα καὶ πάλι, ἀλλὰ σὲ δυὸ—τρεῖς μέρες ἡ Ντοῦζε μὲ κάλεσε καὶ μοῦ εἶπε:

«— Οἱ γιατροί μοῦ λένε ὅτι ἔγινα πολὺ ἀναιμικὴ ἐξ αἰτίας τοῦ κλίματος. Τὸ χιόνι μὲ ἐκνευρίζει καὶ μοῦ ἀφαιρεῖ ὅλες τὶς δυνάμεις. Πρέπει ν' ἀναβάλετε τὶς παραστάσεις γιὰ μιὰ βδομάδα ἀκόμα. Καὶ θὰ δοῦμε τί μπορεῖ νὰ γίνη μέχρι τότε....»

Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁλόκληρος ὁ θίασος, ὁ ὁποῖος ἀπετελεῖτο ἀπὸ 23 πρόσωπα, ἀργοῦσε. Οἱ ἠθοποιοὶ γύριζαν ἄσκοπα ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ μόνον κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς πληρωμῆς παρουσιάζοντο στὴν ὥρα τους γιὰ νὰ εἰσπράξουν τὸ μισθό τους, ποὺ τόσο εὔκολα τὸν κέρδιζαν.

Μ' ὅλα ταῦτα, ἡ ζήτησις εἰσιτηρίων ἦταν καταπληκτική. Εἴχαμε εἰσπράξει μέχρι τῆς στιγμῆς 110.000 φράγκα!

Τὸ κοινὸν δὲν ἀπογοητευόταν ἀπὸ τὶς διαρκεῖς αὐτὲς ἀναβολές. Ἀπεναντίας, ὕστερ' ἀπὸ κάθε ἀναβολή, ἡ πώλησις τῶν εἰσιτηρίων ἐμεγάλωνε.

Στὶς 30 τοῦ μηνὸς ἡ Ντοῦζε μ' ἐκάλεσε καὶ μοῦ εἶπε πῶς ἡ ἀρρώστεια της ἐξακολουθοῦσε. Τὰ ἴδια μοῦ εἶπε καὶ στὶς 7 Φεβρουαρίου. Μετὰ μιὰ βδομάδα τέλος μὲ προσκάλεσε καὶ μοῦ ἐδήλωσε:

«— Θὰ δώσουμε τὴν πρώτη παράστασι καὶ θὰ ἐμφανισθῶ πρὸ τοῦ κοινοῦ μετὰ δυὸ ἡμέρες, χωρὶς ἄλλο»

Ἀμέσως φροντίσαμε νὰ τοιχοκολλήσουμε καινούργια προγράμματα, ἀναγγέλοντας γιὰ πρώτη μας παράστασι τὴν «Κυρία μὲ τὰς Καμελίας».

Τὴν ἡμέρα ὅμως τῆς πρώτης αὐτῆς παραστάσεως, κοντὰ τὸ μεσημέρι, ἡ Ντοῦζε μ' ἐκάλεσε καὶ μοῦ εἶπε:

«— Ἀλλοίμονο, κύριε Σοῦμαν! Ὑπερτίμησα τὶς δυνάμεις μου κ' ἔπεσα ἔξω. Ὄχι μόνο δὲν ἔγινα καλά, ἀλλὰ ἡ κατάστασί μου χειροτέρευε κατὰ πολύ. Ὁ γιατρός μου φρονεῖ, ὅτι ἂν μείνω ἐδῶ εἰκοσιτέσσερες ὧρες ἀκόμα, θὰ γίνω νευρασθενικὴ καὶ φθισική. Τὸ κλίμα τῆς Πετρουπόλεως εἶνε ἀπαίσιο. Πρέπει νὰ πάω σὲ μέρη ποὺ χουν ἥλιο. Ἀποφάσισα λοιπὸν ν' ἀναχωρήσω καὶ μάλιστα ἀπόψε, γιὰ τὴ Νίκαια. Αὔριο, ἀφοῦ πληρώσετε τοὺς ἠθοποιούς, θὰ τοὺς στείλετε στὸ Μιλᾶνο καὶ θὰ ἐπιστρέψετε τὰ χρήματα τῶν εἰσιτηρίων».

Τὰ λόγια της αὐτὰ μὲ χτύπησαν σὰν κεραυνοί. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν μπόρεσα νὰ τὴν μεταπείσω. Ἡ ἐπμονή της ἦταν ἀκατανίκητη. Δὲν ἤθελε ν' ἀκούση καμμιὰ παράκλησι. Καὶ τὴν ἴδια μέρα ἀναχώρησε ἀπ' τὴν Πετρούπολι.

Ἀφοῦ λοιπὸν ταλαιπωρήθηκα ἐξ αἰτίας της ἐπὶ ἕνα μῆνα, ἀναγκάστηκα νὰ στείλω πίσω ἄπρακτο τὸν θίασο καὶ νὰ γυρίσω ὅλα τὰ χρήματα τῶν εἰσιτηρίων ποὺ εἰσέπραξα κατὰ τὸν μῆνα αὐτό.

Ἐπὶ πλέον ὑποχρεώθηκα νὰ πληρώσω καὶ φόρο στὸ δημόσιο ταμεῖο γιὰ τὶς παραστάσεις ποὺ... δὲν ἔδωσα! Ὑπεβλήθην ἀκόμα στὰ ἔξοδα τῶν προγραμμάτων, τῶν μισθῶν τῶν ἠθοποιῶν καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ μιὰ ἰδιοτροπία τῆς Ἐλεωνόρας Ντοῦζε».